

Kommunstyrelsen

Tjänsteskrivelse - E-petition #472784 Gratis bältrosvaccin till äldre

Förslag till beslut

Kommunstyrelsen beslutar att avslå e-petitionen.

Ärendet i korthet

Följande e-petition har inkommit

”Gratis bältrosvaccin till äldre

Bältros är svår och smärtsam sjukdom, för både ung och gammal. Med gratis vaccin till äldre förslagsvis från 55 år eller 60 år, samt multisjuka alla åldrar - kan mycket besvär för individen undvikas och för kommunen kan förväntas mindre vårdbehov i hemmet av äldre, och detsamma på boende för äldre, samt mindre belastning på alla typer av vårdpersonal såväl på boenden som olika vårdcentraler.

Läste att en kommun infört gratis bältrosvaccin från 69 år. Det ger tydligen den kommunen rubriker i riks-massmedia. Om Gävle gör samma men lägre åldersgräns, då borde det ge eko i massmedia det också. Betänk även att detta vaccin kostar ett antal tusenlappar, vilket inte alls alla äldre har över att lägga på detta.”

I Sverige styrs hälso- och sjukvården samt vaccinationsinsatser av en tydlig ansvarsfördelning mellan statliga myndigheter, regioner och kommuner:

- **Folkhälsomyndigheten:** Utreder om sjukdomar ska omfattas av nationella vaccinationsprogram. Folkhälsomyndigheten har bedömt att bältros inte uppfyller de lagstadgade kriterierna för att ingå i ett nationellt vaccinationsprogram, bland annat eftersom vaccination mot bältros inte bedöms ha någon betydande effekt på smittspridningen i befolkningen.
- **Regionerna och NT-rådet:** Regionerna har det samlade ansvaret för hälso- och sjukvård samt förebyggande insatser till befolkningen. NT-rådet (Regionernas samverkansmodell för läkemedel) ger gemensamma rekommendationer till regionerna om vilka läkemedel och vaccin som bör subventioneras eller erbjudas kostnadsfritt.
- **Kommunerna:** Kommunernas hälso- och sjukvårdsansvar är begränsat till hälso- och sjukvård inom särskilda boendeformer (SÄBO), dagverksamhet och hemsjukvård enligt hälso- och sjukvårdslagen samt vaccinationer inom som administreras inom elevhälsan.

Kommunstyrelsen

När myndigheter bedömer om ett vaccin ska finansieras med offentliga medel vägs nyttan mot kostnaden. För bältrosvaccin visar hälsoekonomiska analyser att kostnaden är hög i förhållande till den hälsovinst som uppnås. För personer omkring 65 år beräknas kostnaden uppgå till cirka 1,15 miljoner kronor per kvalitetsjusterat levnadsår (QALY), vilket enligt Socialstyrelsens bedömningsmodell är en mycket hög kostnad.

NT-rådet beslutade i juni 2026 att rekommendera regionerna att inte erbjuda generell vaccination med Shingrix (som används mot bältros), eftersom vaccinet inte bedöms vara kostnadseffektivt för befolkningen som helhet. Endast en begränsad grupp personer med kraftigt nedsatt immunförsvar kan efter individuell medicinsk bedömning erbjudas vaccinet inom sjukhusvården.

Mot denna bakgrund, och eftersom vaccinationer i första hand är regionernas ansvar, föreslås att e-petitionen avslås. Kommunens resurser bör i första hand användas för verksamheter som kommunen enligt lag ansvarar för, snarare än för avgiftsfria vaccinationsinsatser. Detta särskilt när en sådan vaccination går emot den rekommendation som NT-rådet lämnat.

Beslutsunderlag

E-petition #472784 Gratis bältrosvaccin till äldre

Vägledning om vaccination mot bältros till vuxna med ökad risk för sjukdomen

NT-rådets rekommendation gällande Shingrix för förebyggande av bältros.

Beslutet ska skickas till

E-petitionär

Region Gävleborg

Anders Selander

Kommunsekreterare